

RESSÒ DE LA PARAULA

Caritat en la Veritat: la transmissió de la fe (5)

Quan ens plantejem el problema de la transmissió de la fe, normalment ens preguntem per la manera de fer-ho. Sembla que tot el problema sigui trobar el llenguatge, el sistema, l'estratègia. I, sens dubte, trobar la manera adient és un dels reptes més urgents en l'evangelització.

Però la fixació en trobar la manera no ens pot fer oblidar una qüestió prèvia i, al meu parer, més important: la qüestió de «què és el que hem de transmetre». Considerem que aquesta qüestió és més important, perquè la manera de transmetre la fe, no només depèn del destinatari, de qui escolta, sinó també d'allò que transmetem. Fins i tot podem dir que si tenim clar el que hem de transmetre, segurament trobarem la manera adient de fer-ho.

Mirem d'aprofundir en el que hem de transmetre, quan comuniquem la fe. En principi, la resposta és ben clara: hem de transmetre el conjunt de veritats que creiem i proclamem en el Credo. Però aquesta resposta diu molt poc de la transmissió de la fe. Perquè el que creiem no és talment un conjunt de veritats, com si fos un seguit d'idees, de dades o objectes, que pot ensenyar qualsevol ciència. Les veritats que conté el Credo, no són més que una Veritat, que alhora és un únic Amor: Déu mateix, el Pare de Jesucrist. No podem oblidar que tant el Credo, com tot el conjunt dels dogmes, que defineixen el que creiem els cristians, es redueixen a una sola afirmació: Déu és Amor, i perquè és Amor, és alhora Veritat i Bellesa. D'aquest Déu parlem quan transmetem la fe, sigui quina sigui la veritat particular que estem anunciant: la Creació, l'Encarnació, el Misteri Pasqual, l'Esperit Sant, l'Església, els sagraments, la resurrecció de la carn...

Diu l'encíclica *Caritat en la Veritat*:

«Només en la veritat resplendeix la caritat i pot ser viscuda autènticament. La veritat és llum que dóna sentit i valor a la caritat... En la veritat, la caritat reflecteix la dimensió personal i al mateix temps pública de la fe en el Déu bíblic, que és alhora *agapé* i *lógos*: caritat i veritat, amor i paraula» (n. 3).

Per tant, el que transmetem és la Veritat de Déu. Però la Veritat de Déu és quelcom ben singular: de cap manera es pot transmetre amb indiferència i mai deixarà indiferent a aquell que la rep.

—La Veritat que transmetem quan comuniquem la fe, és també veritat per a aquell que ens escolta, tot i que no la reconegui.

—Li afecta profundament el fet que hi hagi un Déu que és Amor i alhora és Veritat, perquè aquest Déu il·lumina de fet tots els amors i totes les veritats de la seva vida.

—Igualment aquest Déu és la font i el sentit de totes les veritats que creiem els cristians.

Això vol dir que l'anunci de qualsevol veritat del Credo, del catècisme, del dogma, s'ha de poder veure com derivada del Déu que és Amor. Veiem, doncs, més clar per què i com hem de transmetre la fe.

† **Agustí Cortés Soriano**
Bisbe de Sant Feliu de Llobregat

«Mans Unides», un signe de solidaritat

► «Mans Unides», una ONG d'inspiració cristiana, que cada any promou una campanya d'ajut als països més pobres, ha celebrat els 50 anys d'activitats. En la foto, Benet XVI saluda els representants de «Mans Unides», presidit per la presidenta Myriam García Abrisqueta, i pel bisbe consiliari de l'organització, Mons. Juan José Omella. El Sant Pare els va dir: «Desitjo manifestar la meua estima per la fructuosa labor que la vostra institució ha realitzat en aquests anys en favor dels països en vies de desenvolupament. Us invito a donar un nou impuls a la vostra vida de fe, esperança i caritat perquè el vostre treball continuï essent un signe eficaç de la presència del Senyor Jesús enmig dels qui més pateixen».

GLOSSA

Perque s'ho mereixen

Una nena de set anys, amb la ingenuïtat i la innocència pròpia dels infants, amb l'encert per a la descripció senzilla de l'entorn que va descobrir i amb la capacitat d'exposar-la davant Déu amb proximitat i confiança, participà en la pregària dels fidels de la celebració de l'eucaristia, llegint una pregària que havia preparat i que deia: «Pare, gràcies per la vida que m'has donat; hi ha tantes coses que et voldria agrair, que no ho puc dir, perquè si les digués totes m'hi estaria tota la vida.

»Tu ja saps que als nens i nenes ens agrada jugar, ens agrada anar a l'escola amb els amics, ens agrada cantar, ballar i riure, ens agrada tenir uns pares, germans i avis que ens estimin. Però sabem que hi ha nens i nenes que no poden jugar perquè estan malalts, no poden anar a l'escola perquè han de treballar, no poden cantar, ballar i riure perquè estan tristos, no tenen uns pares, germans i avis que els estimin perquè la guerra els ha deixat sols. Jesús, et vull demanar que tot hom s'esforci perquè tots els nens i nenes del món ens fem grans i siguem feliços, perquè ens ho mereixem.»

En el marc d'un esdeveniment familiar del qual forma part la celebració de l'eucaristia, aquesta nena posa, alhora, davant Déu Pare la seva reflexió

i pregària. No és la primera vegada que ho fa, ni la celebració li resulta estranya. La desimboltura respectuosa, el to afectuós... tot fa pensar en altres estones de pregària en la intimitat familiar, amb el mestratge dels pares als qui també ha vist pregar, en altres eucaristies que la situen, amb naturalitat, en l'espai comunitari. Aquestes són experiències fonamentadores de fe, vertebradores de la dimensió viencial i celebrativa del creixement en la fe, creadores d'experiència religiosa profunda que apropa amb pas humil i senzill a Déu i el fa present en la vida i en el quotidià. Tot fa pensar, també, en el treball responsable dels seus pares. «El de la llavor sembrada en terra bona és el qui escolta la paraula i la comprèn; aquesta dóna fruit, i arriba al cent, al seixanta o al trenta per u» (Mt 13,23). Preparar la terra, plantar la llavor de fe, regar-la, adobar-la i confiar en l'acció de Déu Pare. Educar en la fe, amb naturalitat, com en tants altres aspectes i dimensions de la vida de la seva filla, forma part de la responsabilitat de ser pares i mares cristians. «Deixeu estar els infants: no els impedi que vinguin a mi, perquè el Regne del cel és dels qui són com ells» (Mt 19,4).

Enric Puig Jofra, SJ

Pensaments de sant Joan M. Vianney

► Déu ens estima més que el millor dels pares, més que la mare més tendra. Només ens cal sotmetre'ns i abandonar-nos a la seva voluntat, amb un cor d'infant. Estimar Déu i ser estimats per Déu. Quina felicitat!

► Dios nos ama más que el mejor de los padres, más que la madre más tierna. No tenemos más que someternos y abandonarnos a su voluntad con un corazón de niño. Amar a Dios y ser amado por Dios. ¡Qué felicidad!

(*Cura de Ars, Su pensamiento, su corazón*. Barcelona 1994)

DIUMENGE XXXII DE DURANT L'ANY

▶ Lectura del primer llibre dels Reis (1Re 17,10-16)

En aquell temps, el profeta Elies se n'anà a Sarepta. Quan arribà a l'entrada del poble, hi havia allà una viuda que recollia llenya. Elies la cridà i li digué: «Porta'm, si et plau, una mica d'aigua per beure». Mentre l'anava a buscar, Elies la tornà a cridar i li digué: «Porta'm, també, un tros de pa». Ella respongué: «Per la vida del Senyor, el teu Déu, et juro que no en tinc gens. Només tinc un grapat de farina i una mica d'oli. Ara estava recollint aquests branquillons i anava a fer pa per a mi i per al meu fill. Ens el menjarem i després morirem de fam». Elies li respongué: «No tinguis por. Fes-ho tal com dius, però primer fes un panet per a mi i dona-me'l. Després ja en faràs per a tu i per al teu fill. Això diu el Senyor, Déu d'Israel: No es buidarà el pot de farina ni s'abaixarà l'oli de la gerra fins al dia que el Senyor enviarà la pluja al país». Ella va fer tal com Elies li havia dit, i durant molts dies, tant ella com la seva família van poder menjar: no es va buidar el pot de farina ni s'abaixà l'oli de la gerra, tal com el Senyor ho havia dit per boca d'Elies.

▶ Salm responsorial (145)

R. *Lloa el Senyor, ànima meva.*

El Senyor, que es manté fidel per sempre, / fa justícia als oprimits, / dona pa als qui tenen fam. / El Senyor deslliura els presos. R.

El Senyor dona la vista als cecs, / el Senyor redreça els vençuts. / El Senyor estima els justos; / el Senyor guarda els forasters. R.

Manté les viudes i els orfes, / i capgira els camins dels injustos. / El Senyor regna per sempre, / és el teu Déu, Sió, per tots els segles. R.

▶ Lectura de la carta als cristians hebreus

(He 9,24-28)

Crist no ha entrat en aquell santuari, a imatge del veritable, fet per mà d'homes, sinó que ha entrat al cel mateix, i s'ha presentat davant Déu per nosaltres. El gran sacerdot entra cada any al santuari amb una sang que no és la seva. Crist, en canvi, no s'ha d'ofereix moltes vegades, altrament hauria hagut d'anar sofrint la seva passió des de la creació del món. De fet no ha aparegut fins ara, a la fi dels temps, a oferir-se ell mateix una sola vegada com a víctima per abolir el pecat. Els homes morim una sola vegada, i després de la mort ve el judici. Semblantment el Crist va ser ofert una sola vegada, quan va prendre damunt seu els pecats de tots. Després tornarà a revelar-se, no ja per raó dels pecats, sinó per salvar aquells qui esperen el moment de rebre'l.

▶ Evangeli segons sant Marc (Mc 12,38-44)

En aquell temps, Jesús, instruint la gent, deia: «No us fieu dels mestres de la Llei. Els agrada de passejar-se amb els seus vestits, i que la gent els saludi a les places, que els facin ocupar els primers seients a les sinagogues i els primers llocs a taula; devoren els béns de les viudes i, al moment de l'oració, per fer-se veure, es posen filactèries ben llargues. Són els qui seran jutjats més rigorosament».

Estant assegut al temple, davant la sala del tresor, Jesús mirava com la gent hi tirava diners. Molt rics hi tiraven molt, però vingué una viuda pobre que hi tirà dues monedes de les més petites. Jesús cridà els deixebles i els digué: «Us dic amb tota veritat que aquesta viuda pobre és la que ha donat més de tots; els altres han donat del que els sobrava, però ella, que ho necessitava per a viure, ha donat tot el que tenia».

▶ Lectura del primer libro de los Reyes (1Re 17,10-16)

En aquellos días, el profeta Elías se puso en camino hacia Sarepta, y, al llegar a la puerta de la ciudad, encontró allí una viuda que recogía leña. La llamó y le dijo: «Por favor, tráeme un poco de agua en un jarro para que beba». Mientras iba a buscarla, le gritó: «Por favor, tráeme también en la mano un trozo de pan». Respondió ella: «Te juro por el Señor, tu Dios, que no tengo ni pan; me queda sólo un puñado de harina en el cántaro y un poco de aceite en la alcuza. Ya ves que estaba recogiendo un poco de leña. Voy a hacer un pan para mí y para mi hijo; nos lo comeremos y luego moriremos». Respondió Elías: «No temas. Anda, prepáralo como has dicho, pero primero hazme a mí un panecillo y tráemelo; para ti y para tu hijo lo harás después. Porque así dice el Señor, Dios de Israel: «La orza de harina no se vaciará, la alcuza de aceite no se agotará, hasta el día en que el Señor envíe la lluvia sobre la tierra»». Ella se fue, hizo lo que le había dicho Elías, y comieron él, ella y su hijo. Ni la orza de harina se vació, ni la alcuza de aceite se agotó, como lo había dicho el Señor por medio de Elías.

▶ Salm responsorial (145)

R. *Alaba, alma mía, al Señor.*

Que mantiene su fidelidad perpetuamente, / que hace justicia a los oprimidos, / que da pan a los hambrientos. / El Señor libera a los cautivos. R.

El Señor abre los ojos al ciego, / el Señor endereza a los que ya se doblan, / el Señor ama a los justos, / el Señor guarda a los peregrinos. R.

Sustenta al huérfano y a la viuda / y trastorna el camino de los malvados. / El Señor reina eternamente, / tu Dios, Sión, de edad en edad. R.

▶ Lectura de la carta a los Hebreos

(He 9,24-28)

Cristo ha entrado no en un santuario construido por hombres —imagen del auténtico—, sino en el mismo cielo, para ponerse ante Dios, intercediendo por nosotros. Tampoco se ofrece a sí mismo muchas veces —como el sumo sacerdote, que entraba en el santuario todos los años y ofrecía sangre ajena; si hubiese sido así, tendría que haber padecido muchas veces, desde el principio del mundo—. De hecho, él se ha manifestado una sola vez, al final de la historia, para destruir el pecado con el sacrificio de sí mismo. Por cuanto el destino de los hombres es morir una sola vez. Y después de la muerte, el juicio. De la misma manera, Cristo se ha ofrecido una sola vez para quitar los pecados de todos. La segunda vez aparecerá, sin ninguna relación al pecado, a los que lo esperan, para salvarlos.

▶ Evangelio según san Marcos (Mc 12,38-44)

En aquel tiempo, entre lo que enseñaba Jesús a la gente, dijo: «¡Cuidado con los escribas! Les encanta pasearse con amplio ropaje y que les hagan reverencias en la plaza, buscan los asientos de honor en las sinagogas y los primeros puestos en los banquetes; y devoran los bienes de las viudas, con pretexto de largos rezos. Éstos recibirán una sentencia más rigurosa».

Estando Jesús sentado enfrente del arca de las ofrendas, observaba a la gente que iba echando dinero: muchos ricos echaban en cantidad; se acercó una viuda pobre y echó dos reales. Llamando a los discípulos, les dijo: «Os aseguro que esa pobre viuda ha echado en el arca de las ofrendas más que nadie. Porque los demás han echado de lo que les sobra, pero ésta, que pasa necesidad, ha echado todo lo que tenía para vivir».

L'òbol de la viuda. Mosaic de l'església de Sant Apolinar de Ravenna (s. VI), Itàlia

COMENTARI

Els pobres ens evangelitzen

LECTURES DE LA MISSA DIÀRIA

■ **Dilluns:** La dedicació de la Basílica del Laterà (litúrgia hores: 4a setm.): Ez 47,1-2.8-9.12 (o bé: 1Co 3,9b-11.16-17 / Sl 45 / Jn 2,13-22 □ **dimarts:** Sv 2,23-3,9 / Sl 33 / Lc 17,7-10 □ **dimercres:** Sv 6,1-11 / Sl 81 / Lc 17,11-19 ■ **dijous:** Sv 7,22-8,1 / Sl 118 / Lc 17,20-25 ■ **divendres:** Sv 13,1-9 / Sl 18 / Lc 17,26-37 ■ **dissabte:** Sv 18,14-16;19.6-9 / Sl 104 / Lc 18,1-8 ■ **diumenge** vinent, XXXIII durant l'any (lit. hores: 1a setm.): Dn 12,1-3 / Sl 15 / He 10,11-14.18 / Mc 13,24-32.

L'escena de la viuda pobre és de les més entranyables de l'evangeli, perquè d'una manera visual, plàstica, senzilla i amb poques paraules, ens anuncia tota la Bona Nova de Jesús de Natzaret. En contrast amb la transparència de la viuda, hi ha el model dels mestres de la llei. Entre ambdues posicions, es produeix un xoc tan impactant, que no ens deixa escapolar-nos i ens obliga a decidir.

Hi ha una camí erroni que impedeix descobrir la novetat evangèlica. Es produeix quan volem ocupar el lloc de

Déu mitjançant els nostres coneixements racionalistes i l'excés de normatives. La dificultat d'accés al Déu vivent es dona justament perquè, quan actuem d'aquesta manera, hem ocupat el seu lloc, tenim confusió interna i la generem en aquells qui ens envolten. Davant Déu no hi ha un camí intermedi entre fer la seva voluntat o la nostra. Solament quan el posem al centre de la nostra vida es manifesta amb tota la seva lluminositat.

El camí de la viuda és l'autèntic, perquè sense retòrica, ni normatives retorçudes, deixa que Déu sigui el salva-

dor real de la seva vida personal. Això és així, justament, perquè en posar al centre de la nostra llibertat la voluntat del Déu vivent, quedem alliberats de les trampes i oberts a la veritat.

Quina sort la gent que s'assembla a la viuda de l'evangeli, que viu com ella va viure i estima com ella va estimar... perquè ha trobat la clau del sentit de la vida, justament, en fer del voler de Déu l'entranya de la pròpia voluntat.

Són els pobres els qui ens evangelitzen.

Ramon Prat i Pons

FE CRISTIANA I SOCIETAT ACTUAL

La fe transfigura la persona

Voldria explicar, encara, la intenció del meu llibre, ja que se n'ofereixen uns extractes als lectors d'aquesta publicació. Uns extractes o una antologia, que no un resum. L'eix vertebrador del llibre consisteix en el fet que *la fe transfigura la persona* i pot exercir un influx favorable en la societat. D'aquí en resultaria un altre títol: *Fe, persona i societat*, però seria un títol molt abstracte.

El bloc sobre l'essencial de la fe (cap. 8 al 13) posa èmfasi en quatre opcions:

1a. La fe és una il·luminació que afecta tota la persona, la qual comença a viure realment una *vida nova*.

2a. La fe no és tan sols creença sinó experiència. Crec que la fe cristiana implica una veritable, tot i que indirecta, fugaç, humil i inacabable, experiència de Déu, que és compassiu i tendre en l'amor i que és a la vegada Déu omnipotent i etern. Aquest tema de l'experiència és important per

un altre motiu: el creient sense poder formar mai un argument racional decisiu, *veu la seva creença reafirmada i sostinguda per una experiència recurrent, la de ser atret per l'Amor de Déu*: per la seva Veritat que és Amor. Això obre el camí per a una fe *agraïda*.

3a. La fe es viu en el nivell personal, en el nivell de la llibertat, però es viu també en el nivell comunitari.

4a. La fe demana un *salt* endavant des de la raó —i des d'aquest món— envers Déu, que és misteri de Llum més enllà de la raó.

He incorporat al llibre el material de les quatre conferències que amb el títol de «La meua fe, la nostra fe» vaig donar a la Fundació Joan Maragall al desembre de 2008. Constitueixen la narració del que és la fe cristiana. Expliquen què creu el cristià.

Josep M. Rovira Belloso

(*La fe cristiana en la societat actual*, Edicions 62)

CAMINS VERS LA LLIBERTAT

No mataràs (1)

Aquest manament —el cinquè del Decàleg— va contra el dret del més fort. Amb aquest manament, Déu vol que tota persona estigui protegida, alliberada i defensada de qualsevol delictes i acció violenta. Déu vol tenir cura dels dèbils tot protegint el seu dret a la vida.

Jesús, en el sermó de la muntanya, no suprimeix el cinquè manament, sinó que ens fa veure el vertader significat (*Mt 5,21*). Les seves paraules tenen el sentit de protegir el dret de la persona. La ira pot excloure la persona de la comunitat. Li treu la base sobre la qual ella pot viure a la comunitat. La còlera genera una atmosfera hostil que amenaça la vida. La ira és un rebuig i una exclusió de l'altre.

Amb això, aquest manament vol protegir la dignitat de la persona. En aquest sentit, podem ben referir el cinquè manament a temes moderns com ara la pena de mort, la guerra, l'avortament i l'ajuda a morir. El que Déu vol és protegir la vida dels dèbils. Això significa també que no tenim cap dret de matar una persona fora d'un cas extrem de defensa pròpia. No tenim cap dret d'iniciar una guerra per tal d'enriquir-nos o de preservar els nostres interessos econòmics. I no tenim cap dret de matar una vida prenatal que ni pot protegir-se a si mateixa.

La versió més intensa d'aquell principi de «viure i deixar viure» la fa Jesús quan ens dóna el manament d'estimar els nostres enemics. En aquesta ocasió féu referència a aquella màxima venjativa «d'ull per ull i dent per dent». Això era pròpiament una limitació de la revenja. A l'altre no el puc perjudicar sense mesura. Només li puc fer allò que ell m'ha fet a mi. Però a aquesta llibertat Jesús li treu la validesa. No m'he de venjar, sinó, a aquell que m'ha perjudicat, guanyar-me'l per a mi. No he de suportar-ho tot. Però he de comprendre per què l'altre ha actuat com ha actuat. I no he de permetre que la seva actuació em provoqui una reacció semblant. Aquesta renúncia a una revenja té la màxima expressió en el manament de Jesús d'estimar els nostres enemics. Hem d'estimar-los i pregar per ells. D'aquesta manera imitem el comportament de Déu, que «fa sortir el sol sobre bons i dolents i fa ploure sobre justos i injustos (*Mt 5,45*). Déu fa brillar el sol del seu amor sobre tothom.

Anselm Grün

(*Els deu manaments*, Editorial Claret)

SANTORAL

8. ✠ Diumenge XXXII durant l'any. Sants Sever, Severià, Carpòfor i Victorià, coneguts per «màrtirs coronats»; sant Deodat I, papa (615-618); beata Isabel de la Trinitat, vg. carmelitana.

9. Dilluns. Festa del Santcrist de Balaguer; Mare de Déu de l'Almudena (Madrid); sant Teodor, soldat mr. (s. iv).

10. Dimarts. Sant Lleó el Gran, papa (tosca, 440-461) i doctor de l'Església; sant Andreu Avel·lí (†1608), prev. teatí; sant Tiberi, mr.; santa Teopista, vg.

11. Dimecres. Sant Martí de Tours (†397), bisbe, abans monjo, originari de Pannònia;

sant Menna, oficial siríac mr. (Alexandria, s. iii).

12. Dijous. Sant Josafat, bisbe coadjutor de Pólozk i màrtir (1623) per la unitat dels cristians; sant Emilià (Millán) de la Cogolla, ermità a la Rioja.

13. Divendres. Sant Leandre, bisbe de Sevilla (s. vi); sant Didac (Diego) d'Alcalà, rel. franciscà a Sevilla (†1463); sant Estanislau de Kostka, rel. jesuïta; sant Nicolau I el Gran, papa (858-867); sant Homobò, comerciant de Cremona (†1197); santa Ennata.

14. Dissabte. Sant Serapi, primer màrtir mercedari; sant Josep Pignatelli, prev. jesuïta; santa Veneranda, vg.

PSICOLOGIA DE LA FAMILIA

Enganchados a las pantallas

Ver la televisió se ha convertit, després de dormir, en la principal actividad de la vida del niño occidental. Como la influencia de la televisión sobre los niños está en función

del tiempo que pasan viéndola y del efecto acumulativo de lo que ven, resultará que, cuando sean adultos, la televisión habrá sido su experiencia más activa y variada, por lo que el mundo expuesto en la pantalla (incluyan aquí el ordenador y los videojuegos) se convierte para muchos en el ambiente natural, en una nueva realidad, en su mundo real.

Asociaciones de pediatría alertan a los padres de que «los niños por debajo de los tres años no pueden estar delante de ninguna pantalla». Porque se ha demostrado que la estimulación audiovisual continuada puede alterar la maduración cerebral de los menores, predisponiéndoles, por ejemplo, a desarrollar un trastorno por déficit de atención con hiperactividad. O sea que la *niñera electrónica* ya está proscriba: tolerancia cero.

Es urgente tomarse muy en serio la supervisión del tipo de pantallas que consumen nuestros hijos y del tiempo que dedican a ellas. El ordenador ha de estar en un lugar de la casa a la vista de todos. El televisor también un lugar comunitario: prohibido en la habitación de los niños. El videojuego limitado a tiempos prefijados por los padres. El móvil que sirva fundamentalmente para comunicar cosas necesarias. Evitemos que se creen ciberadictos.

Los padres y cuidadores habituales de los niños no deben olvidar que sus propios hábitos con las pantallas serán adoptados por los menores que tienen a su cargo. Hay que saber apagarlas a tiempo para poder hacer otras cosas, quizás más enriquecedoras para la familia.

Dr. Paulino Castells

(*Psicología de la familia*, Ed. Ceac, Barcelona 2008)

ENTREVISTA

JAUME AYMAR

Dos homes universals

El propassat 7 d'octubre va tenir lloc la inauguració de curs de les facultats eclesiàstiques. El Dr. Jaume Aymar, professor de la URL i actual director de *Catalunya Cristiana* i Ràdio Estel, va pronunciar la lliçó inaugural del curs: «Fra Ramon Pané i l'univers taí». El Dr. Aymar va fer una introducció sobre la filosofia de la història en el P. Miquel Batllori, a qui va definir com a «príncep dels historiadors de la corona catalanoaragonesa»; i va explicar els motius pels quals l'insigne jesuïta va defensar una història global. La part central de la lliçó la va dedicar a fra Ramon Pané, un humil ermità jerònim català que va acompanyar Cristòfor Colom en el seu segon viatge a les Índies i que va catequitzar i batejar els primers taïns (1493).

Per què es va sentir atret per la vida de fra Ramon Pané?

Perquè era un missioner humanista molt avançat per la seva època. Per mandat de Cristòfor Colom va acceptar d'aprendre la llengua dels indis taïns, que poblaven la Hispaniola —avui República Dominicana i Haití—, va conèixer els mites i els rituals d'aquells aborígens i els va posar per escrit, va alfabetitzar-los i catequitzar-los i va administrar els primers baptismes del Nou Món. També va tenir fracassos i els seus primers catecúmens moriren màrtirs. Procedia d'un cenacle humanista jerònim i tenia la dignitat de la persona en molt alta estima. Va tenir a l'indi Guaticaba «per bon fill i germà». Per a mi va ser i és un home universal.

Per què va ser tan important la seva obra?

Si fem excepció del *Diari de Navegació* de Colom, la *Relació sobre les antiguitats dels indis* de fra Ramon Pané és el primer llibre escrit en una illa del continent que després es dirà Amèrica. El va trobar el segle passat, el va traduir i el va editar el professor Juan José Arrom. Es considera el primer tractat etnogràfic del Nou Món i ja ha estat objecte de diversos seminaris d'estudi perquè conté unes dades fonamentals sobre una civilització gairebé desapareguda. Les darreres descobertes mostren que Pané hauria batejat molts més indis però no ho va fer per por de Colom, perquè això representava que no els podien sotmetre a l'esclavitud.

A la lliçó també va explicar els motius del P. Batllori a fer una defensa d'una història global

Responc amb les mateixes paraules de l'estimat P. Batllori: «La història cada vegada tendeix a ser més àmplia. Des del segle xviii ha anat evolucionant, primer cap a la història de la cultura, després cap a la història de les institucions i, finalment, cap a la història de la societat i l'economia. Cal que la història sigui global, és a dir, que abraçi tots els elements propis i característics de la història». Batllori va escriure així la història i per això per a molts és un referent plenament vàlid.

Òscar Bardaji i Martín

AGENDA

CRÒNICA

Reunió de coordinadors de Càritas.

El passat 17 d'octubre hi va haver una reunió de tots els coordinadors de la Càritas parroquial, interparroquial i arxiprestal al Centre Parroquial de Sant Feliu de Llobregat amb el bisbe Agustí, el delegat episcopal i els altres consellers. Progressivament, es va assumint la responsabilitat de Càritas a l'església diocesana de Sant Feliu, amb els reptes que suposa prestar atenció personal a tothom qui demana aquest servei eclesial i mirant de trobar camins de solució als greus problemes socials actuals.

Assemblea parroquial de Sant Joan Baptista de Sant Feliu.

El passat 18 d'octubre al matí va tenir lloc l'assemblea parroquial de Sant Joan Baptista de Sant Feliu. Van ser presents, a més de nombrosos feligresos, representants de diverses entitats civils i culturals del barri. El bisbe Agustí va obrir l'assemblea amb la pregària inicial i va assistir a les intervencions de tots els grups presents a la parròquia. L'acte va concloure amb la celebració de l'eucaristia i un pisolabis popular, amb un moment de «portes obertes» de les instal·lacions parroquials.

Festa de la Fundació Rut.

El passat 18 d'octubre aquesta fundació amb seu a Sant Feliu de Llobregat, que dona suport a dones amb fills petits, va celebrar la seva festa anual amb un acte que tenia per protagonista la crisi, les seves causes i conseqüències, amb les intervencions de dos experts: Jaume Botey, professor d'Història a la Universitat Autònoma de Barcelona, i Jordi Roglà, director de Càritas Diocesana de Barcelona. La celebració tingué lloc a la Capella

ESGLÉSIA DIOCESANA

Constitució del nou Consell Pastoral Diocesà. El passat 17 d'octubre es va constituir el nou Consell Pastoral Diocesà als locals de la parròquia de Sant Llorenç de Sant Feliu de Llobregat. En aquesta reunió es va presentar el nou objectiu diocesà, recollint també el parer dels consellers sobre el seu desenvolupament i conclusió i es va triar el nou secretariat d'aquest Consell que s'ha encomanat a les Sres. Paula Carrillo, Susana González i Mercè F. Coca.

Nord, c/ Brugueroles 29, de Sant Feliu de Llobregat.

Reunió de delegats diocesans. El passat 20 d'octubre es van trobar amb el bisbe Agustí tot l'equip de delegats per a coordinar la difusió i el treball de l'objectiu diocesà en els seus àmbits de treball i confeccionar el calendari d'activitats diocesà que està disponible a la web.

Romeria a Montserrat de l'Arxiprestat de Piera-Capellades. El passat diumenge 18 d'octubre uns dos-cents

fidels d'aquest arxiprestat van pujar a la muntanya de la Mare de Déu, una cinquantena dels quals ho van fer a peu. Els romeus van ser rebuts pel pare abat, Josep Maria Soler, van participar a la missa conventual, van compartir un dinar de germanor i per acabar es van acomiadar de la Moreneta al seu cambril.

AGENDA

Trobada de l'arxiprestat de Montserrat.

15 de novembre, de 10.30 a 17.30 h. Tots els col·laboradors de les parròquies de l'arxiprestat estan convidats a aquesta trobada que tractarà del tema: «Com vivim des de les Comunitats la crisi actual», amb una taula rodona que comptarà amb les intervencions del bisbe Agustí i de representants de Càritas, Justícia i Pau, sindicats i moviments cristians obrers, al col·legi del Sagrat Cor de Monistrol de Montserrat. La diada acabarà amb la celebració de l'eucaristia a l'església parroquial de Sant Pere, presidida pel bisbe Agustí.

El bisbe Agustí a l'Institut de Teologia de Tarragona. El proper 13 de novembre el bisbe Agustí pronunciarà una conferència en aquesta institució acadèmica sobre la dimensió comunitària de l'espiritualitat sacerdotal, en el marc de l'Any Sacerdotal promogut per Benet XVI.

Vetlla de pregària jove per les vocacions.

14 de novembre, 21 h. Dins de la cadena de pregària per les vocacions i del projecte vocacional «On ets tu?» que enguany es desenvolupa a l'arxiprestat de Sant Boi de Llobregat, el proper dissabte la Delegació de Pastoral Vocacional fa aquesta convocatòria, adreçada especialment als joves. Parròquia de Sant Baldiri, Sant Boi de Llobregat.

ESPIRITUALITAT

Stop en el camí. 11-13 de desembre. Una aturada durant el període d'advent, enmig del brogit de la vida, a la Cova de Manresa, ajudats de músiques de Bach, Händel, Berlioz, etc. Conduït per Francesc Roma, sj, amb estones d'audició, de silenci, de pregària. Es pot assistir a una part del temps. Informació: Francesc Riera i Figueras, sj, Cova St. Ignasi - covae@covamanresa.cat - www.covamanresa.cat.

CULTURA

L'escolania de Montserrat al País Basc.

Entre el 12 i el 14 de novembre. Inclourà dos concerts, al Teatre Kursal de Sant Sebastià i al Santuari d'Aránzazu, però també es convertirà en un intercanvi cultural entre els escolans de Montserrat i els d'Easo (Biscaia) i El Escorial (Madrid).

ECO DE LA PALABRA

Caridad en la Verdad: la transmisión de la fe (5)

Quando nos planteamos el problema de la transmisión de la fe, normalmente nos preguntamos por la manera de hacerlo. Parece que todo el problema consista en encontrar el lenguaje, el sistema, la estrategia. Y, sin duda, encontrar la manera adecuada es uno de los retos más urgentes en la evangelización.

Pero la fijación en encontrar la manera no puede hacer olvidar una cuestión previa y, a mi parecer, más importante: la cuestión de «qué es lo que hemos de transmitir». Consideramos que esta cuestión es más importante, porque la manera de transmitir la fe, no sólo depende del destinatario, del que escucha, sino también de aquello que transmitimos. Incluso podemos decir que, si tenemos claro lo que hemos de transmitir, seguramente encontraremos la manera adecuada de hacerlo.

Intentemos profundizar en lo que hemos de transmitir, cuando comunicamos la fe. En principio, la respuesta es clara: tenemos que transmitir el conjunto de verdades que creemos y proclamamos en el Credo. Pero esta respuesta dice muy poco de la transmisión de la fe. Porque lo

que creemos no es exactamente un conjunto de verdades, como si fuera una serie de ideas, de datos u objetos, que puede enseñar cualquier ciencia. Las verdades que contiene el Credo, no son más que una Verdad, que a la vez es un único Amor: Dios mismo, el Padre de Jesucristo. No podemos olvidar que tanto el Credo, como todo el conjunto de los dogmas, que definen lo que creemos los cristianos, se reducen a una sola afirmación: Dios es Amor, y porque es Amor, es a la vez Verdad y Belleza. De este Dios hablamos, cuando comunicamos la fe, sea cual sea la verdad particular que estamos anunciando: la Creación, la Encarnación, el Misterio Pascual, el Espíritu Santo, la Iglesia, los sacramentos, la resurrección de la carne...

Dice la encíclica *Caridad en la Verdad*:

«Sólo en la verdad resplandece la caridad y puede ser vivida auténticamente. La verdad es luz que da sentido y valor a la caridad... En la verdad, la caridad refleja la dimensión personal y al mismo tiempo pública de la fe en el Dios bíblico, que es a la vez *agapé* y *lógos*: caridad y verdad, amor y palabra» (n. 3).

Por tanto, lo que transmitimos es la Verdad de Dios. Pero la Verdad de Dios es algo muy singular: de ninguna manera se puede transmitir con indiferencia y nunca dejará indiferente a aquel que la recibe.

—La Verdad que transmitimos cuando comunicamos la fe, es también verdad para aquel que nos escucha, a pesar de que no la reconozca.

—Le afecta profundamente el hecho de que haya un Dios que es Amor y a la vez es Verdad, porque este Dios ilumina de hecho todos los amores y todas las verdades de su vida.

—Igualmente este Dios es la fuente y el sentido de todas las verdades que creemos los cristianos.

Eso quiere decir que el anuncio de cualquier verdad del Credo, del catecismo, del dogma, se ha de poder ver como derivada del Dios que es Amor. Vemos, pues, más claro por qué y cómo tenemos que transmitir la fe.

† Agustí Cortés Soriano
Obispo de Sant Feliu de Llobregat